

Rapport fra Arbeidsgruppen IFIKK

Sammendrag

Institutt for filosofi, idehistorie, kunsthistorie og klassisk (IFIKK) har siden 2017 vært i en krevende økonomisk situasjon, og vil ifølge instituttets langtidsprognose fra mai 2020 ha opparbeidet seg et akkumulert merforbruk på 32 MNOK i 2024.

Arbeidsgruppens mandat er i korte trekk å foreslå løsningsalternativer for å sikre at IFIKK går i isolert balanse, altså driftsbalanse, så raskt som mulig, samtidig som instituttet ivaretar forskningsfag og studier.

Et vesentlig moment i mandatet er å etablere et beslutningsgrunnlag for fakultetsstyret når det gjelder behovet for ansettelse av universitetslektorer som underviser på exphil som følge av avganger.

Grunnlagsmaterialet viser at IFIKK våren 2020 har 10 ansatte for mye, og det krever følgelig en neddimensjonering for å komme i isolert balanse. For å samtidig sikre forskningsfag og studier ved instituttet foreslår gruppen følgende tiltak:

- Hovedtiltaket vil være å redusere kostnader, fordi økte inntekter er en mer usikker og uforutsigbar strategi, selv om dette også er mulig i form av studiepoengproduksjon, økt gjennomføring og økte eksterne forskningsmidler.
- Alle studieprogrammene ved instituttet må gjennomgås for å redusere emneporteføljen og ressurser brukt til undervisning.
- Prinsipper for fagdimensjonering: (1) Fagene med størst misforhold mellom inntektsgenerering og lønnskostnader må kutte relativt mest, siden det er her den potensielle økonomiske gevinsten er størst. (2) Instituttet må sikre driften av alle sine studieprogrammer og ta hensyn til forskningssterke fag som generer inntekter fra forskning og publisering.
- Emnetilbudet bør reduseres, og det bør bli større samsvar mellom hvilke emner som tilbys og hvilken inntjening emnene gir til instituttet. Det anbefales å søke samarbeid både internt på IFIKK, på fakultetsnivå og på institusjonsnivå.
- Instituttet må vedta en faglig forsvarlig og økonomisk bærekraftig stillingsplan.
- Fagene bør i større grad enn hittil sees samlet, i alle fall i en overgangsfase, slik at instituttet får økt fleksibilitet og ansatte kan undervise på flere fag der det er faglig forsvarlig.
- Det må sikres tilstrekkelig med undervisningsressurser til exphil. Ressurssituasjonen på exphil er, selv på kort sikt, preget av usikkerhet. Situasjonen kan i verste fall bli kritisk allerede høsten 2021, men ressursituasjonen vil bli mer avklart våren 2021, og det vil være et egnet tidspunkt for instituttledelsen å avgjøre om de vil be fakultetsstyret om nytilsetninger i lektorstillinger for å dekke undervisningsbehovet på exphil.

1.1 Mandat av 19.01.20

Arbeidsgruppen skal arbeide fram konkrete, kort- og langsiktige løsningsalternativer for å sikre IFIKKs økonomi, og ivareta forskningsfag og studier. Arbeidsgruppens forslag skal forholde seg til dagens gitte rammer; kjente inntekter og utgifter og den vedtatte fordelingsmodellen. IFIKK skal ikke oppløses og fag skal ikke nedlegges eller flyttes til andre institutter. IFIKK trenger ikke å planlegge med å oppnå akkumulert økonomisk balanse innen 2024, men gruppens forslag skal bidra til at instituttet kommer i isolert balanse så snart som mulig.

Arbeidsgruppen rapporterer til dekanen, og arbeidet diskuteres i møter mellom fakultetet og institutt. Avhengig av forslagenes art iverksettes de av ledelsen, eller behandles i instituttstyret og/eller fakultetsstyret.

For å komme i balanse må IFIKK se på ressursbruk, fagtilbud og overordnet dimensjonering. IFIKK har per i dag for mange ansatte ift. inntektene. Gjennomgangen av status for timeregnskapet våren 2018 viste videre et vesentlig overskudd i timebruk og at det var nødvendig å vedta å neddimensjonere ressursbruken ved fagene for at IFIKK skulle kunne opprettholde fagporteføljen med færre ansatte. (Vedtak i instituttstyret 14.06.18).

Undervisningsressurser og fagtilbud

Arbeidsgruppen skal gjennomgå timeregnskapet for å se hvordan det praktiseres. Heri ligger også en vurdering av hvorvidt timeregnskapet praktiseres i henhold til fakultetets retningslinjer.

Videre skal arbeidsgruppen se på saldo for det totale timeregnskapet ved instituttet og for de enkelte fagene. Arbeidsgruppen må vurdere om den vedtatte 15 % reduksjonen i ressursbruk knyttet til undervisning er tilstrekkelig, eller om det her er behov for en ytterligere reduksjon for at fagtilbudet skal kunne drives av færre ansatte. Hvis gjennomgangen viser en skjevhet i tilgjengelige ressurser, må arbeidsgruppen vurdere om undervisningsressursene i større grad enn i dag kan brukes på tvers av fagene.

Siden IFIKK i en periode vil ha flere ansatte enn det er økonomisk dekning for, må det vurderes om noen undervisningsressurser kan tilbys brukt ved andre institutter ved HF. I dette ligger også vurderinger av hvordan IFIKK kan godtgjøres økonomisk hvis ressurser brukes av andre institutter.

Dimensjonering

For å kunne planlegge mer langsiktig må instituttet se på sin overordnede fagdimensjonering. Man bør danne seg et realistisk overordnet bilde av omtrent hvor store de forskjellige delene av instituttet skal kunne være for å kunne være en robust enhet totalt sett. Fagdimensjonering vedtas av instituttstyret, men det ligger til arbeidsgruppens mandat å komme med forslag til

en overordnet fordeling mellom fagene basert på prognoser for hvor mange ansatte instituttets økonomi kan bære sett i lys av ressursvurderingene ovenfor.

Examen philosophicum

Flere nylige, og kommende, avganger på exphil nødvendiggjør en snarlig vurdering av om det skal tilsettes nye lektorer på exphil. Dersom det skal ansettes på exphil før instituttet har kommet i isolert balanse, vil det bryte med prinsippet om stillingsstopp, noe som vil kreve en særskilt begrunnelse. Før fakultetsstyret kan ha en realistisk oppfatning av nødvendigheten av nytilsetninger ved exphil, må undervisningstilbudet gjennomgå med tanke på muligheten for ytterligere rasjonalisering og innsparing for å kunne omfordele interne ressurser til exphil. Arbeidsgruppens mandat omfatter derfor å etablere et beslutningsgrunnlag for fakultetsstyret når det gjelder nye tilsetninger på exphil.

1.2 Sammensetning av arbeidsgruppen

Gunn Enli, prodekan HF (leder)

Christine Amadou, professor IFIKK

Astrid Lied, seniorrådgiver IFIKK

Øystein Linnebo, professor IFIKK

Thorbjørn Nordbø, assisterende fakultetsdirektør HF

Ingvild Torsen, førsteamanuensis IFIKK

Tor Egil Førland, instituttleder IAKH (første og andre fase, fra og med 27.01.20)

Einar Lie, professor IAKH (tredje fase, f.o.m 8.05.20)

Det har vært holdt 12 møter i arbeidsgruppen, hvorav tre møter ble holdt i Georg Morgenstjernes Hus og åtte på zoom. Arbeidsprosessen kan deles inn i tre faser, hvorav den første besto av diskusjoner av mandatet, avklaring av behov for underlagsmateriale, samt innsamling av materiale. I annen fase fokuserte gruppen på analyse av materialet, samt innhentet supplerende materiale, og justerte analysene tilsvarende. I tredje fase diskuterte gruppen alternative tiltak, samt vurderte effekten av ulike tiltak, samt utarbeidet rapporten. Gruppen benyttet Teams som samarbeidsplattform for deling av dokumenter.

1.3 Innledning

På tross av den kritiske økonomiske situasjonen har IFIKKs økonomi forbedret seg de siste to årene. Inntektene har steget og lønnsutgiftene har minsket. I samme periode har overskuddet i arbeidsregnskapet blitt mindre og det har også blitt foretatt en reduksjon i ressursbruken knyttet til undervisning. Likevel viser den økonomiske langtidsprognosen at instituttet i februar 2020 har ca. 10 flere ansatte enn det inntektene gir rom for.

Funnene i denne rapporten viser at undervisningstilbudet slik det gis i dag, ikke er økonomisk bærekraftig. Dagens undervisningstilbud vil kreve en stab som IFIKKs økonomi ikke kan bære. Instituttet må derfor bestemme hvordan en ideell og økonomisk bærekraftig

stillingsplan bør se ut, og styre mot denne. Dette målet kan vanskelig nås dersom ikke filosofi og exphil fremdeles genererer et overskudd, kunsthistorie og idéhistorie går i tilnærmet økonomisk balanse, og klassisk øker inntjeningen per vitenskapelige årsverk.

Den viktigste oppgaven for instituttet er dermed å tilpasse ressursene brukt til undervisning til den kommende bemanning. Emnetilbudet må i større grad enn i dag være tilpasset inntjening, slik at det samlede fagtilbudet er økonomisk bærekraftig. Dette vil kreve en samlet gjennomgang av hele instituttets studietilbud og aktiv ressursstyring fra instituttledelsen. Det må tilstrebes at inntektene opprettholdes på dagens nivå, eller økes.

Når ressursene brukt til undervisning er tatt ned til et nivå som samlet sett svarer til inntjeningen ved instituttet, blir undervisningsressurser frigjort. Dette handlingsrommet som oppstår i en overgangsfase før bemanningen reduseres, må brukes til å få ned det akkumulerte overskuddet i arbeidsppliktsregnskapet. De øvrige frigjorte undervisningsressursene må brukes på en slik måte at de kan generere mer inntekter til instituttet, eller spare instituttet for utgifter.

I 2017 ble det vedtatt en ny studieordning for exphil, som reduserer bruk av undervisningsressurser med mer enn 20%. Fakultetsledelsen har besluttet at denne ikke skal endres. I planleggingen av undervisningen de neste årene må det sikres at det finnes tilstrekkelig undervisningsressurser til exphil, men samtidig må det også være tilstrekkelige ressurser til undervisningstilbud på alle nivåer på filosofi og idéhistorie, fagmiljøene som i dag underviser i exphil.

2. Grunnlagsmateriale

Rapportens grunnlagsmateriale kan i hovedsak deles inn i tre deler: (1) den overordnede økonomiske langtidsprognosen for instituttet, (2) oversikt over tilgjengelige ressurser per fag i langtidsperioden (2020 – 2024), (3) beregning av inntektsgenerering per fag. Materialet danner grunnlaget for arbeidsgruppens analyse av den økonomiske situasjonen ved instituttet og de mulige tiltak som foreslås.

2.1 Økonomiske langtidsprognoser

IFIKKs langtidsprognose for perioden fra mai 2020 til 2024 legger til grunn at ingen slutter før de fyller 70 og den legger også til grunn en nedgang i inntekter i 2024. I denne prognosen går ikke IFIKK i isolert balanse i perioden, og det akkumulerte merforbruket er i 2024 32 MNOK. Merforbruket er fortsatt alvorlig, selv om prognosen er vesentlig forbedret de siste to årene, hvorav cirka 20 MNOK av forbedringen skyldes engangstiltak. I november 2018 var prognosen et akkumulert merforbruk på 69,6 MNOK i 2023.

Sum of Beløp		År						Totalsum
Art overført-innt-kost	Artsrapport styringskart	2020	2021	2022	2023	2024		
Overført fra i fjor	Overført fra i fjor	10 248 373					10 248 373	
Overført fra i fjor Totalt		10 248 373					10 248 373	
Inntekter	Inntekt fra bevilgninger	-74 807 743	-67 335 825	-67 237 391	-66 235 529	-60 256 495	-335 872 983	
	Salgs- og leieinntekter	-865 000	-350 000	-100 000	-100 000	-100 000	-1 515 000	
Inntekter Totalt		-75 672 743	-67 685 825	-67 337 391	-66 335 529	-60 356 495	-337 387 983	
Personalkostnader	Andre personalkostnader	-201 867	-93 068	-93 068	-93 068	55 000	-426 071	
	Fast lønn	54 061 485	50 853 030	49 712 396	49 183 682	45 659 796	249 470 389	
	Feriepenger, AGA og pensjon	24 317 774	22 879 204	22 370 690	22 134 980	20 563 972	112 266 620	
	Offentlige refusjoner	-1 650 000	-1 650 000	-1 600 000	-1 550 000	-1 400 000	-7 850 000	
	Timelønn og honorarer	779 008	723 296	723 296	723 296	723 296	3 672 192	
Personalkostnader Totalt		77 306 400	72 712 462	71 113 315	70 398 890	65 602 064	357 133 130	
Driftskostnader	Andre driftskostnader	775 000	860 000	860 000	860 000	860 000	4 215 000	
	Kjøp av tjenester	1 703 411					1 703 411	
	Kurs, konferanser og reiser	6 599 331	4 704 904	4 317 264	4 058 285	4 215 641	23 895 425	
Driftskostnader Totalt		9 077 742	5 564 904	5 177 264	4 918 285	5 075 641	29 813 836	
Investeringer	Investeringer	350 000	350 000	350 000	350 000	350 000	1 750 000	
Investeringer Totalt		350 000	350 000	350 000	350 000	350 000	1 750 000	
Nettobidrag fra eksterntfinansierte prosjekter	Egenandel	6 141 091	5 630 048	3 143 663	2 859 416	2 222 000	19 996 217	
	Frikjøp	-3 072 916	-2 844 742	-2 372 281	-3 217 087	-3 063 417	-14 570 442	
	Overhead	-7 799 707	-8 456 189	-6 889 637	-6 327 497	-5 354 000	-34 827 030	
Nettobidrag fra eksterntfinansierte prosjekter Totalt		-4 731 533	-5 670 883	-6 118 255	-6 685 167	-6 195 417	-29 401 255	
Prosjektavslutning	Prosjektavslutning Bidrag	-59 649					-59 649	
Prosjektavslutning Totalt		-59 649					-59 649	
Totalsum		16 518 591	5 270 658	3 184 932	2 646 478	4 475 794	32 096 453	

Figur1: Langtidsprognose for IFIKK fra mai 2020.

Inntektene i prognosen er forsiktig anslått og regnskapstallene hittil i 2020 kan tyde på et bedre årsresultat enn det som ligger til grunn for prognosen. Samtidig ligger verken mulige kommende ABE-kutt eller mulig merutgifter ved lønnsoppgjør inne. (Økningen i den årlige statlige bevilgning, kompenserer sjelden fullstendig for lønns- og prisstiging.)

Langtidsprognosens forutsetning om at ingen slutter før de fyller 70, er neppe realistisk. Dersom man isteden legger til grunn en gjennomsnittlig avgang ved fylte 68 år, oppnår IFIKK isolert balanse i 2022. Det akkumulerte merforbruket i et slikt scenario er på sitt høyeste i 2021 med ca. 20,5 MNOK.

Arbeidsgruppen er bedt om å uttale seg om behovet for nytilsettinger på exphil før IFIKK kommer i økonomisk balanse. Det ressursmessige behovet utredes i kap. 4, men det vil også få økonomiske konsekvenser. Om man i scenariet «avgang ved fylte 68 år» legger inn for eksempel to nye lektorstillinger fra januar 2022, oppnår IFIKK isolert balanse i 2022, men grunnet de fallende inntektene som er lagt inn i prognosen fra 2024, akkumuleres det igjen et lite merforbruk fra 2025. Det akkumulerte merforbruket er her på sitt høyeste i 2026 med ca. 21,8 MNOK. Det må understrekes at langtidsprognosene blir mer usikre jo lenger frem i tid man kommer.

Budsjettallene viser at IFIKK i februar 2020 hadde ca. 10 flere ansatte enn det inntektene gir rom for. Slik prognosen så ut pr. februar så hadde IFIKK et gjennomsnittlig merforbruk per år på 8 MNOK. Hvis man forutsetter en gjennomsnittlig årsinntekt pr. årsverk på 0,8 MNOK inklusive sosiale kostnader, så utgjør det da 10 stillinger for mye basert på det

gjennomsnittlige merforbruket. Etter dette har to ansatte søkt permisjon og én ansatt gått ned i stillingsprosent. Dette er lagt inn i langtidsprognosen for mai.

Tallene viser at det er for mange ansatte, men uansett hvor nedgangen kommer er det utfordrende. Hvis f.eks. 5 av årsverkene er lektorstillinger og 5 førstestillinger, mister IFIKK 10 000 timer til undervisning. Hvis det er en nedgang på 2 administrative stillinger og 8 førstestillinger, mister IFIKK 6400 timer til undervisning.

2.2. Ressursbruk på studiesiden

Instituttstyret vedtok mai 2018 at alle fagene (minus exphil) skulle legge fram planer for hvordan de kunne drive med en 15% reduksjon i ressursbruken. Fagene som hadde ekstra ressurser ut over det som krevdes for å drive med et kutt på 15 %, skulle bruke disse ressursene strategisk. Reduksjonen er derfor tatt ut i ulik grad.

Sammenligner man ressursbruk i 2017 og 2019 fordeler reduksjonen seg slik på de ulike fagene:

- Exphil: 21 % reduksjon i ressursbruk (grunnet oppstart av vedtatt ny studieordning)
- Exfac: 9 % reduksjon
- Filosofi: 9 % reduksjon
- Idehistorie: 2 % reduksjon (reduksjon er i gang)
- Klassisk: 19 % reduksjon
- Kunsthistorie: 9 % reduksjon

Nedgangen i totalt antall timer brukt til undervisning viser at kuttet i studietilbudet har hatt effekt. Det er foreløpig kun exphil og klassisk som har kuttet mer enn 15 %.

Det vil imidlertid bli mer utfordrende å redusere det akkumulerte overskuddet av timer etter hvert som bemanningen reduseres ved instituttet. Siden de fleste har et akkumulert overskudd, er det lite rom for at avganger i en periode dekkes opp av at de gjenværende underviser mer.

En god måte å vise inntekt versus ressursbruk på studiesiden er å se på timer brukt per studiepoeng. Figuren under viser dette per fag for 2017 og 2019. Klassisk har hatt en svært god utvikling med flere studenter (særlig på antikkemnene) og færre brukte timer, men grunnet mange emner med få studenter er ressursbruken fremdeles høyere enn ved de andre fagene. Exphil har hatt en stor nedgang i timer brukt per studiepoeng. De andre fagene har hatt en mindre nedgang.

Antall timer brukt per studiepoeng							
År	Sum	Filosofi	Idéhistorie	Klassisk	Kunsthistorie	Exphil	Exfac
2017	Timer	7 482	5 301	6 667	8 103	18 030	510
2017	Studiepoeng	8 360	5 130	2 440	9 730	29 550	1 240
2017	Timer per studiepoeng	0,89	1,03	2,73	0,83	0,61	0,41
2019	Timer	7 264	5 255	5 431	7 436	14 278	464
2019	Studiepoeng	8 900	5 360	3 960	9 535	30 320	970
2019	Timer per studiepoeng	0,82	0,98	1,37	0,78	0,47	0,48

Figur 2: Timer brukt per studiepoeng per fag i 2017 og 2019.

Som følge av kutt i timer brukt på undervisning har instituttet redusert fra 22 000 timer akkumulert plusstid i 2018 til i underkant av 18 000 timer i 2020. Saldoen i arbeidspliktregnskapet ved inngangen til 2020 så slik ut om man fordeler det på fag:

	Fra balanse inntil 1 semester overskudd.	Mer enn 1 semester overskudd	Mer enn 2 semestre overskudd	Inntil ett semester underskudd	Mer enn 1 semester underskudd	Saldo total H2019	Saldo gjennomsnitt H2019	Gjennomsnitt antall semestre over-/underskudd
Exphil	8	3				4587	417	0,7
Filosofi	10	9				7884	415	0,9
Idéhistorie	6	2		1		2616	290	0,6
Kunsthistorie	4	1	1	6	1	833	64	0,1
Klassisk	6	1		1		1928	241	0,5

Figur 3: Saldo i arbeidspliktregnskapet per ansatt, fordelt på fag.

På exphil, filosofi, idehistorie og klassisk er det svært få eller ingen som har minustimer på arbeidspliktregnskapet og flere av de ansatte har akkumulert mer enn ett helt semester overskudd. På filosofi gjelder dette halvparten av de 19 ansatte.

2.3 Beregning av inntektsgenerering per fag

For at IFIKK skal komme i isolert balanse så tidlig som mulig, må utgiftene ved instituttet justeres slik at disse i større grad spiller inntektene. Gjennom arbeidet med rapporten har arbeidsgruppen funnet at det er store variasjoner i inntjening mellom faggruppene på IFIKK.

Oversikten over inntjening per fag vil være et viktig grunnlag for instituttets arbeid med en stillingsplan, men også for rapportens øvrige observasjoner og forslag til tiltak. Instituttens inntekter er i budsjettfordelingsmodellen knyttet til studie- og forskningsproduksjon, hvorav studieproduksjonen står for det meste av inntektene, ca. 80 %. Beregningen av inntjening per fag tar høyde for studieplasser, studiepoeng, kandidatelementet, studentmobilitet, avlagte doktorgrader, publisering, dekningsbidrag og RBO-midler på prosjektene.

Inntektene et fag genererer vil variere over tid. Beregning av inntekter må nødvendigvis være basert på historiske tall, da inntekter gis etter et glidende snitt, (et snitt for de siste 4 år for studieplasser og 3 år for andre inntekter). Studieplassinntektene for 2020 er således et gjennomsnitt av hvor mange studiepoeng som ble avlagt ved faget i 2015-2018. Når vi deler

inntektene på antall ansatte i 2020, kan derfor forholdet mellom teller og nevner være forandret fra da inntektene ble generert. Fag som har fått færre ansatte, vil få en høyere inntekt per ansatt, mens fag som har flere ansatte, får en lavere inntekt per ansatt.

Siden det er historiske tall basert på et glidende gjennomsnitt, fanger heller ikke beregningen opp nye prosjekter eller økning og nedgang i studiepoeng det siste året. Tallene må derfor leses med forsiktighet, men på tross av forbeholdene angir den også hvilken samlet inntekt IFIKK har til rådighet.

I beregningen er filosofi og exphil sett sammen. For å gjøre beregningen enklere er idéhistorie ikke tildelt inntekter fra exphil, men alle inntektene fra exfac.

Tallene viser at inntektene fra exphil i 2020 utgjør 39 % av IFIKKs inntekter fra studier, (eller 32 % av instituttets samlede inntekter). De resterende inntektene fra studier fordeles slik; Kunsthistorie 21%, filosofi 21 %, idéhistorie 11 %, klassisk 6 % og exfac 1 %. Filosofi er det faget som genererer mest forskningsinntekter, 67 % av instituttets forskningsinntekter (eller 13% av instituttets samlede inntekter). Forskningsinntektene til de andre fagene er ganske likt fordelt, men noe høyere på idéhistorie.

Et gjennomsnittlig vitenskapelig årsverk må anslagsvis generere 1,25 MNOK i inntekter per år for å dekke sin egen lønn, en andel av en administrativ stilling, og utgifter til infrastruktur og drift. De gjennomsnittlige inntektene per vitenskapelige årsverk for IFIKK i 2020 var 1,08 MNOK. Gjennomsnittet ligger dermed betydelig under en økonomisk bærekraftig inntekt.

Inntektene per vitenskapelige årsverk per fag i 2020 i MNOK:

- Exphil og filosofi: 1,39
- Idéhistorie: 0,82
- Klassisk: 0,55
- Kunsthistorie: 0,93

Exphil og filosofi ligger over snittet som kreves for å gå i isolert balanse, mens de øvrige tre fagene ligger under både kravet til inntjeningsbalanse på 1,25 MNOK per vitenskapelig årsverk og under IFIKK-snittet på 1,08 MNOK. De tre fagene har hver for seg færre ansatte enn filosofi og exphil, men til sammen utgjør de omtrent halvparten av den vitenskapelige staben ved instituttet.

Av disse tre er inntjeningen spesielt lav ved klassisk. Det er flere årsaker til dette, og særlig det relativt begrensede studentgrunnlaget på høyere nivå i gresk og latin, gjør det vanskelig å oppnå høy inntjening.

Kunsthistorie og idéhistorie har begge stort nok studentgrunnlag til at fagene burde kunne bli økonomisk bærekraftige, men per i dag er det for mange ansatte i forhold til inntektene.

Kunsthistorie har flest ansatte blant de tre som ligger under snittet på inntjening. Faget har mange studenter, men bør dimensjonere tilbudet slik at kunsthistorieprogrammene kan gå i balanse, isolert sett. Fagmiljøet bør også jobbe mer aktivt med å sikre eksternt

forskningsfinansiering noe som vil bedre det økonomiske grunnlaget for fremtidige tilsetninger.

Det er verken realistisk eller et mål at alle fag skal generere overskudd. Samtidig må gjennomsnittsinntekten per vitenskapelig årsverk ved et institutt være tilstrekkelig stor til å dekke instituttets samlede utgifter. Dersom noen fag har en lav inntjening, må de andre ha desto høyere inntjening for at instituttet skal gå i balanse. En slik avveining må ligge til grunn når man vurderer ressursbruk på hvert enkelt fag og en stillingsplan på instituttet.

2.4 IFIKKs prosentandel administrative ansatte

Arbeidsgruppen har sett på antallet administrative på IFIKK versus de andre instituttene på HF (tallene er for 2019 hentet fra DBH).

	IFIKK	IAKH	IKOS	ILN	ILOS	IMK	IMV
Vit (alle)	97,7	70,7	88,2	118,6	102,5	43,0	49,8
Adm	17	20,4	17,9	25,4	18,8	7,8	11,3
% adm	14,8%	22,4%	16,9%	17,6%	15,5%	15,4%	18,5%
<i>Studiepoeng 2019</i>	<i>59 105</i>	<i>38 285</i>	<i>33 430</i>	<i>42 315</i>	<i>50 640</i>	<i>17 050</i>	<i>10 790</i>
Studiepoeng per adm	3 477	1 877	1 868	1 666	2 694	2 186	955
Studiepoeng per årsverk med undervisningsplikt	1016	941	611	673	757	710	518
<i>Emner 2019</i>	<i>173</i>	<i>139</i>	<i>172</i>	<i>185</i>	<i>346</i>	<i>69</i>	<i>80</i>
Emner per adm	10,2	6,8	9,6	7,3	18,4	8,8	7,1
Emner per årsverk med undervisningsplikt	3,0	3,4	3,1	2,9	5,2	2,9	3,8

Figur 4: Administrative ressurser sammenlignet med størrelse på instituttet

I en slik sammenligning har IFIKK den laveste prosentandelen administrative ansatte (tett fulgt av ILOS og IMK). IFIKK har med god margin flest studiepoeng per administrative. Ser man på emner der det ble gitt undervisning er det bare ILOS som har et høyere antall enn IFIKK. Slike sammenligninger skjuler særskilte forhold som laboratorier, samlinger og SFF, som øker antallet administrative på noen institutter. Men sammenligningen gir uansett ingen holdepunkter for å hevde at IFIKK skulle ha for stor administrasjon.

2.5 Prognose tilgjengelige ressurser

Det er på samme måte som med de økonomiske langtidsprognosene utarbeidet to prognoser for tilgjengelige ressurser de kommende årene hvis det ikke foretas nytilsetninger og ingen slutter før henholdsvis 68 og 70 år. IFIKKs økonomiske langtidsprognose legger til grunn at ingen slutter før 70. Siden gjennomsnittlig pensjonsavgang ved HF er 68 år viser vi i kapittel 2.1. til et alternativt scenario for langtidsprognosen som legger 68 år til grunn som gjennomsnitt. Siden vi dermed opererer med to mulige prognoser for økonomien, har vi også laget to prognoser for tilgjengelige ressurser.

Kjente avganger, lederverv, frikjøp og forskningsterminer er trukket fra tilgjengelige ressurser i prognosene. I begge prognoser er også mulige frikjøp og forskningsterminer fratrukket. Prognosen bruker en rundsum på 800 timer til undervisning per år for førstestillinger og 1200 timer per år for lektorstillinger. Begge prognosene viser et stort misforhold når man sammenligner ressursbruk i 2019 og hvilke ressurser som vil være tilgjengelig de neste årene.

IFIKK	2020	2021	2022	2023	2024
Tilgjengelige timer hvis det brukes like mange timer som i 2019					
Avgang 70 år	-275	-1 023	-4 095	-7 035	-8 689
Avgang 68 år	-275	-4 223	-9 335	-10 984	-13 622
Tilgjengelige timer hvis det brukes like mange timer som i 2017 redusert med 15 %					
Avgang 70 år	1 463	715	-2 357	-5 297	-6 950
Avgang 68 år	1 463	-2 485	-7 597	-9 246	-11 883

Figur 5: Prognoser for timebruk og saldo på IFIKK 2020-2024.

Bryter vi prognosen ned på klassisk og kunsthistorie, ser det slik ut:

Klassisk	2020	2021	2022	2023	2024
Tilgjengelige timer hvis det brukes like mange timer som i 2019					
Avgang 70 år	169	119	-625	-1 705	-1 017
Avgang 68 år	169	-1 081	-1 705	-1 705	-1 017
Tilgjengelige timer hvis det brukes like mange timer som i 2017 redusert med 15 %					
Avgang 70 år	-217	-267	-1 011	-2 091	-1 403
Avgang 68 år	-217	-1 467	-2 091	-2 091	-1 403

Figur 6: Prognoser for timebruk og saldo på klassisk 2020-2024.

Kunsthistorie	2020	2021	2022	2023	2024
Tilgjengelige timer hvis det brukes like mange timer som i 2019					
Avgang 70 år	944	0	225	225	225
Avgang 68 år	944	166	96	-704	-1807
Tilgjengelige timer hvis det brukes like mange timer som i 2017 redusert med 15 %					
Avgang 70 år	1 474	530	755	755	755
Avgang 68 år	1 474	696	626	-174	-1 277

Figur 7: Prognoser for timebruk og saldo på kunsthistorie 2020-2024.

Klassisk har bare én ventet avgang i perioden. Selv om klassisk har kuttet mer enn 15 % i ressursbruk, er studietilbudet stadig for ressurskrevende til at det kan dekkes med færre enn dagens bemanning. Kunsthistorie har foreløpig kuttet mindre enn 15 % i ressursbruken. Her er det flere avganger ventet i perioden, men ved ytterligere kutt og en jevnere fordeling av undervisningen (jf. figur 3) vil kunsthistorie ha tilstrekkelig med ressurser i perioden.

Prognosen for exphil, filosofi og idéhistorie behandles i kapittel 4.

Figur 4 viser tydelig at det ikke kommer til å være ressurser til dagens undervisningstilbud mot slutten av langtidsperioden. Under «kapittel 3. Tiltak» foreslår arbeidsgruppen en rekke tiltak som kan gjøres for å løse ressursbehovet med redusert bemanning på fagene.

3. Tiltak

Arbeidsgruppen begrenser seg til å foreslå overordnede prinsipper for dimensjonering av fagene og mulige grep instituttet kan ta for å styre ressursbruken bedre. Selve

fagdimensjoneringen må vedtas av instituttstyret og bør være gjenstand for en lokal og grundig prosess om en ny stillingsplan.

Stillingsplanen må være et langsiktig mål som instituttstyret oppdaterer jevnlig og søker å realisere gjennom ulike tiltak. Arbeidsgruppen foreslår tiltak som kan justere ressursbruken ned til en fagdimensjonering som er økonomisk bærekraftig. På kort sikt vil det da oppstå et overskudd av undervisningsressurser ved instituttet. For å nyttiggjøre seg disse på best måte foreslår arbeidsgruppen også grep for å bruke de frigjorte ressursene i overgangen til en mindre bemanning.

3.1 Plan for dimensjonering

IFIKKs styre bør vedta en stillingsplan som både legger til grunn hvilke undervisningsbehov som må dekkes, og hvor mange ansatte instituttets økonomi kan bære. Styret kan legge flere forhold til grunn når det lager en langtidsplan for dimensjonering av fagene, men planen må forholde seg til det samlede antall ansatte som instituttets økonomi kan bære.

Tabellen under sammenligner bemanningen i 2012 og 2020. Scenariet «økonomisk bærekraftig bemanning» viser hvor mange ansatte hvert fagområde kan ha hvis hvert fag isolert skulle gå i økonomisk balanse. Deretter viser den hvor mange ansatte det vil være per fag ved pensjonsavgang på henholdsvis 68 og 70 år, forutsatt at ingen slutter og ingen tilsettes. (Tallene viser her antall tilsatte og ikke tilgjengelige undervisningsressurser etter frikjøp og permisjoner).

Fag	Ansatte 2012	Ansatte vår 2020	"Økonomisk bærekraftig" bemanning	Ansatte 2024, avgang 68	Ansatt 2024, avgang 70
Exphil og filosofi	31,7	28	29	20,5	23,5
Idéhistorie	7	9	6	7	8,6
Klassisk	5,9	7,5	3,5	6,5	6,5
Kunsthistorie	12	12	9	7	9
Sum	56,6	56,5	47,5	41	47,6

Figur 8: Bemanningen i 2012 og vår 2020, bemanning i 2020 dersom samtlige fag hadde hatt inntjening lik <1.250.000 per capita. Prognose for bemanning i 2024 ved pensjonsavgang ved henholdsvis 68 og 70 år.

Scenariet «økonomisk bærekraftig bemanning» må leses med forsiktighet. Utregningen er basert på budsjettet 2020 og inntjening per fag kan forandre seg over tid. Som i utregningene i kapittel 2.1 er ikke idéhistorie tildelt noen inntekt fra exphil, men siden det planlegges med at idéhistorie i større grad skal avgi undervisningsressurser til exphil, vil det også gi rom for en høyere bemanning på idéhistorie enn scenariet viser.

Det må igjen understrekkes at inntektsgrunnlaget endres over tid. Arbeidsgruppens materiale forteller hva som er økonomisk bærekraftig bemanning i 2020, men når instituttet kommer i økonomisk balanse og kan vurdere nyttilsetninger ved fagene, må inntektsgrunnlaget vurderes på nytt. Selv om studiene er den viktigste delen av finansieringen, kan økt eksternfinansiering

være med på å endre hvor mange ansatte et fags økonomi kan bære. Økt eksternfinansiering vil øke de tilgjengelige undervisnings- og forskningsressursene for vedkommende fag.

Differansen mellom dagens bemanning på de ulike fagene og scenariet «økonomisk bærekraftig bemanning» viser at instituttet bør legge opp til samarbeid om undervisningen mellom fagene slik at det avgis undervisningsressurser fra fag med høy bemanning ift. inntjening. Dette er noe instituttet bør etterstrebe i overgangen til en lavere bemanning.

Arbeidsgruppen anbefaler at følgende prinsipper legges til grunn for stillingsplanen:

- Alle fag trenger ikke å gå i overskudd, men instituttets samlede bemanning må være økonomisk bærekraftig, og et flertall av instituttets fag kommer i økonomisk balanse eller genererer et overskudd. Dette målet kan vanskelig nås dersom ikke filosofi og exphil fremdeles genererer et overskudd, kunsthistorie og idéhistorie går i tilnærmet økonomisk balanse, og klassisk øker inntjeningen per vitenskapelige årsverk.
- Fagene sees i større grad samlet enn det som hittil har vært tilfelle, ikke minst i en overgangsfase, slik at instituttet i større grad får en fleksibilitet og ansatte kan undervise ved flere fag der hvor dette er faglig forsvarlig.
- Ved fremtidige tilsetninger knyttet undervisningsbehov på exphil må det tilsettes i lektorstillinger.

3.2 Ressursstyring

Instituttleder og undervisningsleder må aktivt styre undervisningsressursene. Det er ledelsens oppgave å påse at ingen opparbeider seg for mange timer i arbeidstidsregnskapet, slik dette er definert i reglementet: «Timeregnskapet for den enkelte skal over tid gå i tilnærmet balanse. For undervisningsdelen defineres 'tilnærmet balanse' til å tillate et overskudd/underskudd tilsvarende ett semesters undervisningsplikt. Dersom undervisningsregnskapet for en ansatt avviker fra arbeidsplikten med mer enn grensen for tilnærmet balanse, skal tilnærmet balanse gjenopprettes i løpet av ett år ved mindre eller mer undervisnings- og/eller administrasjonsoppgaver. Det settes en øvre grense for overskuddstimer til registrering på to semestres undervisningsplikt. Overskuddstimer over dette kan ikke registreres i regnskapet».

Under følger flere mulige grep som IFIKKs ledelse kan ta for å bedre styre ressursbruken:

- Påse at det ikke planlegges med et større emnetilbud enn det er rom for. Skal grenseflatene på tvers av fagene utnyttes bedre enn i dag, må ledelsen aktivt delta i revisjonen av emneporteføljen.
- Undervisningstimer som frigjøres ved revisjon av undervisningstilbudet bør i større grad enn i dag brukes på tvers av faggrensene, også dette krever koordinering av instituttledelsen.
- Ledelsen bør kreve at alle vitenskapelige ansatte må undervise på alle nivåer.
- Ledelsen har et ansvar for en lik håndtering innad på instituttet, slik at det f.eks. ikke er ulikheter mellom fagene når det gjelder hva slags emner lektorer underviser i.

- Når det gjelder eventuelle avtaler om samarbeid med fagmiljø på andre institutter, må ledelsen aktivt inn i disse avtalene. For å lette dette arbeidet bør HF innføre rutiner for å lette et slikt samarbeid, ikke minst er det behov for arenaer der mulig samarbeid på tvers av instituttene kan diskuteres.
- Instituttet kan inngå avtaler om at ansatte for en periode også underviser på et annet institutt. Et slikt grep vil bedre IFIKKs økonomi de kommende årene dersom det gjøres ved fag som har flere tilsatte enn det økonomien kan bære. Begrensede undervisningsoppdrag innad på HF kan registreres i Clearinghouse, mens det faktureres for mer omfattende avtaler. For at dette grepet skal være mulig, er det igjen nødvendig å tilpasse IFIKKs undervisningstilbud. Så lenge alle tilgjengelige ressurser er bundet opp i undervisning, er slike avtaler ikke mulig.
- IFIKKs ledelse må vurdere om det gis riktig uttelling for ulike typer undervisning, eller om de høye satsene brukes mer enn nødvendig. I tillegg bør ledelsen se på uttelling som gis for andre verv. (Dersom instituttledelsen aktivt skal koordinere det samlede undervisningstilbudet, ser det ut som det er et misforhold mellom at faglederne gis 225 timers uttelling per semester, mens undervisningsleder for IFIKK gis 75 timer).
- Når det gjelder forskningstermin, skal ledelsen prioritere mellom søkere med gjennomsnitt på minst 0,7 publikasjonspoeng per år. Tildeling er avhengig av at undervisningen kan gjennomføres og en eventuell vikarordning finansieres. (§§ 2a og 6 i HF's reglement). En reduksjon i ressursbruk knyttet til undervisning, slik at undervisningstilbudet ikke krever at alle underviser hvert semester, er dermed også nødvendig mht. videre tildeling av forskningstermin.

Det har alt blitt foretatt reduksjoner i hvor mye undervisning som gis på et emne, eksamensformer og antall emner som tilbys, men det er nødvendig å foreta ytterligere reduksjoner, som vil gi innsparinger i form av frigjorte arbeidstimer. Grepene som tas må også ha som siktemål at gjennomsnitt antallet studenter per emne øker. Under følger tre mulige tiltak som IFIKK bør benytte for å redusere ressursbruken:

- *Redusert emnetilbud*, med større samsvar mellom hvilke emner som tilbys og hvilken inntjening emnene gir. Det bør jobbes mot en mer bærekraftig dimensjonering av fagtilbudet, der inntjeningen i større grad er styrende for tilbudet. Det bør ikke være stabens størrelse som avgjør fagtilbudet, men studiepoengproduksjonen på hvert fag. Et redusert emnetilbud vil gi studentene færre valgmuligheter, men det vil kunne gi flere studenter per emne og skape et mer robust tilbud.
  - *Internt samarbeid*; IFIKKs fag har grenseflater som muliggjør større grad av samarbeid mellom fagene. Fag kan samarbeide om dobbeltkodede emner og dermed redusere ressursbruk, og øke antall studenter per emne. Slike emner må komme i stedet for, og ikke i tillegg til dagens emner, dersom dobbeltkodede emner skal føre til reduksjon i ressursbruken. Eksempel er idéhistorie og kunsthistorie, kunsthistorie og filosofi, filosofi og idéhistorie, samt klassisk, idéhistorie og filosofi etc.
- Eksternt samarbeid*: Samarbeid på tvers av institutt- og fakultetsgrensene. IFIKK har allerede slike samarbeid med EKUL, Honours og FPØ. Fordelen med er at studentene

får et bredere tilbud som krever mindre ressursbruk fra det enkelte fag. Eksternt samarbeidet muliggjør også flere studenter per emne.

Klassisk har særlige utfordringer knyttet til forholdet mellom inntjening gjennom avlagte studiepoeng på den ene siden, og et omfattende fagtilbud på den andre siden. Begynneremner i latin og gresk og ikke-språklige antikkemner tiltrekker seg mange studenter. Det er viktig at emnene med høy studieproduksjon, som også er viktige som redskapsfag for andre fag, ivaretas, samtidig som det tas ulike grep slik at det blir en reduksjon i antall emner med få studenter. Gresk og latin er sentrale fag ved HF som understøtter flere andre humaniorafag.

Siden bemanningen på IFIKK i dag er for stor i forhold til inntjeningen, må også klassisk innstille seg på å kunne gi et forsvarlig fagtilbud med færre ansatte. Eksempler fra andre fagmiljøer i Norge som NTNU viser at det er mulig å drive klassisk med betydelig mindre bemanning enn IFIKK har i dag.. Det er følgelig mulig å ta grep for å drive et språkfag med mindre ressurser. Under følger forslag til tre grep som IFIKK kan ta for å redusere ressursbruken., Man kan se for seg andre løsninger, men resultatet bør uansett være en betydelig reduksjon i samlet timebruk

- *Reduksjon i antall emner:* flere studenter per emne, større emner (dvs. flere studiepoeng per emne), mindre spesialemner, innlagte leseemner. 60 studiepoengs masteroppgave, slik at det blir færre emner på master.
- *Samarbeid med andre norske eller skandinaviske universiteter:* Samarbeid om studietilbud i gresk og latin på nasjonalt nivå vil ha en positiv effekt: Større fagmiljø for studentene. Obligatorisk utveksling (etter mønster av EKUL) med innlagte språkemner. Det er også mulig å tenke seg mer samarbeid om emner mellom gresk og latin eller med andre fag på instituttet.
- *Opptak hvert andre år:* Fortsette med årlig opptak til årsenheten i antikkens kultur, som inkluderer innføringsemner i gresk og latin, men innføre opptak til programstudiet i klassiske språk annethvert år. Det vil kreve færre ressurser og gi et større faglig miljø for studentene som starter på programmet.

3.3 Arbeidspliktsregnskap

Arbeidsgruppen har blitt bedt om å si noe om timeregnskapet praktiseres i henhold til fakultetets retningslinjer. Det er to avvik fra fakultetets satser:

- IFIKKs gir 25 timers ekstra uttelling første gang noen underviser i et emne. Noen slik uttelling gis ikke i HF's reglement.
- For en del emner med undervisningsform som ligger et sted mellom forelesning og seminar gir instituttet en sats på 3,5 timer uttelling.

4. Behov for nyttilsetninger på exphil

Det ligger til arbeidsgruppens mandat å vurdere om det skal tilsettes nye lektorer på exphil før IFIKK går i isolert balanse. For å gjøre denne vurderingen tar vi utgangspunkt i prognosene for tilgjengelige ressurser. Den ene prognosen tar utgangspunkt i fratredelse ved 68 år (gjennomsnittet ved HF), den andre fratredelse ved 70 år (slik det legges til grunn i IFIKKs økonomiske langtidsprognose). Kjente avganger, lederverv, frikjøp og forskningsterminer er trukket fra tilgjengelige ressurser i prognose. De fire filosofene som nå har permisjon er heller ikke lagt inn senere i prognosen. I begge prognoser er også mulige frikjøp og forskningsterminer fratrukket. Vi legger til grunn at ressursbehovet på exphil er stabilt de kommende årene. I 2019 var dette 14 278 timer. I denne prognosen legges det også til grunn at idéhistorie dekker undervisningen på exfac, og at de avgir undervisningsressurser til exphil tilsvarende en førstestilling.

I 2019 brukte filosofi 7264 timer til undervisning (inkludert veiledning master og ph.d.). Scenariene viser at alt i inneværende år er det færre ressurser igjen til filosofi etter at undervisningsbehovet på exphil er dekket. Som det fremgår av figur 3 har 12 ansatte på exphil og filosofi mer enn et semesters overskudd i arbeidsplichtsregnskapet, noe som minsker handlingsrommet. Et usikkerhetsmoment i beregningen er at fire vitenskapelige ansatte ved filosofi er i permisjon per juni 2020. Situasjonen på både kort og lang sikt avhenger til dels av om og når de fire i permisjon gjeninntre i sine stillinger. Det er imidlertid arbeidsgruppens oppfatning at dersom de fire fratrer sine stillinger og idéhistorie ikke avgir flere ressurser til exphil enn stillingen som ligger inne i dette scenariet, blir ressursituasjonen høsten 2021 kritisk for filosofi.

Ressurser filosofi	2020	2021	2022	2023	2024
Prognose avgang 68					
Ressurser exphil og filosofi	20 700	18 700	16 902	16 354	14 818
Tilgjengelige timer filosofi	6 422	4 422	2 624	2 076	540
Prognose avgang 70					
Ressurser exphil og filosofi	20 700	19 900	19 182	18 122	16 882
Tilgjengelige timer filosofi	6 422	5 622	4 904	3 844	2 604

Figur 9: Prognose for tilgjengelige undervisningstimer på filosofi etter fratrett av exphil-undervisning. I denne prognosen bidrar idéhistorie fra 2021 inn med undervisningsressurser tilsvarende én førstestilling.

Også idéhistorie kan gi undervisningsressurser til exphil. I neste scenario sees tilgjengelige timer på begge fag samlet og hvor mange timer det samlet vil være tilgjengelig til filosofi og idéhistorie etter exphils undervisningsbehov er dekket. Siden undervisningen høsten 2020 alt er planlagt vises dette scenariet fra 2021.

Ressurser filosofi og idéhistorie	2021	2022	2023	2024
Prognose avgang 68				
Ressurser exphil, filosofi og idéhistorie	25 000	21 662	20 014	18 478
Tilgjengelige timer filosofi og idéhistorie	10 722	7 384	5 736	4 200
Prognose avgang 70				
Ressurser exphil, filosofi og idéhistorie	26 150	23 892	22 832	21 593
Tilgjengelige timer filosofi og idéhistorie	11 872	9 614	8 554	7 315

Figur 10: Prognose for tilgjengelige undervisningstimer på filosofi og idéhistorie samlet etter fratrekk av exphil-undervisning.

Prognosene viser en svært alvorlig nedgang i tilgjengelige ressurser fra 2022 og en utvikling mot en kritisk ressursituasjon i 2024. Filosofi brukte 7264 timer på undervisning og veiledning i 2019 og idéhistorie brukte 5452 timer. Dersom vi tar utgangspunkt i den vedtatte 15 % reduksjon av timebruken i 2017 er dette 6454 timer for filosofi og 4697 timer for idéhistorie. Selv uten noen avganger før 70 år, vil det i 2022 samlet sett være færre ressurser igjen til filosofi og idéhistorie enn det måltallet for redusert bemanning tilsier.

Spørsmålet om hvor fort det blir nødvendig å tilsette i nye lektorstillinger på exphil avhenger av om man vurderer gjennomsnittlig avgang ved 68 eller 70 som realistisk, og hvor mye av undervisningsressursene ved idéhistorie som kan avgis til exphil. I tillegg avhenger det av om og når de filosofene som er i permisjon gjeninntre i sine stillinger.

Spørsmålet om nytilsetninger må også veies opp mot konsekvensene det vil få dersom det tilsettes i nye lektorstillinger ved exphil før IFIKKs budsjett går isolert i balanse. Tilsettes det nå i lektorstillinger, forskyves tidspunktet der instituttet går med isolert balanse og det akkumulerte merforbruket øker. Dette vil få dermed få langsiktige konsekvenser for muligheter til nyrekruttering til andre deler av instituttet.

Siden det akkumulerte merforbruket over tid må tilbakebetales, vil et økt akkumulert merforbruk også få konsekvenser for når det igjen blir mulig med nytilsetninger på fagene, og reduserer mulighetene for strategiske faglige prioriteringer. Selv om filosofi og idéhistorie bruker mye av sine undervisningsressurser til exphil og exfac, beholdes forskningstiden på fagene. På den måten styrkes fagmiljø som avgir undervisningsressurser til exphil. Forskningstiden kan igjen føre til flere ERC-prosjekter og RBO-midlene dette genererer, vil hjelpe vesentlig på IFIKKs evne til å håndtere det akkumulerte merforbruket.

Spørsmålet om når det skal nytilsettes i lektorstillinger ved exphil/filosofi er en vanskelig avveining. Ressurssituasjonen vil uten nyansettelser bli kritisk i løpet av den neste fireårsperioden, og den kan bli kritisk for filosofi allerede høsten 2021 (jf. figur 9). Etter arbeidsgruppens oppfatning bør instituttstyret våren 2021 drøfte om saken skal fremmes for fakultetsstyret. Da vet formodentlig instituttstyret mer om hvor prekær situasjonen er.

4.1 Andre forslag

Det går utenfor arbeidsgruppens mandat, men arbeidsgruppen peker også på ulike mulige utredninger og grep for bedre å utnytte ressursene på HF:

- Det vil både være ressursbesparende og gi flere studenter per emne, hvis fag på ulike institutter i større grad samarbeider om dobbeltkodede emner og bruker hverandres emner i grader. Det er behov for rutiner og møteplasser for å lette et slikt samarbeid der det er faglige overlapp mellom instituttenes emnetilbud.
- For bedre å tilpasse tilgjengelige ressurser med behov samlet på HF vil det også være fordelaktig om det lages rutiner slik at vitenskapelige og administrative ansatte i perioder helt eller delvis kan arbeide ved andre institutter.
- Ved neste revisjon av HF's fordelingsmodell bør blant annet vektingen av studieplasser ved exphil, som i dag er fakultetets eneste emne som vektet 0,5, utredes grundig.